

1 Od jazyka ráje přes jazyk dokonalosti k jazyku vznešené minulosti

2 Modelování prajazyka

2.1 Principy rekonstrukcí

Responze, pravidla rekonstrukcí

**pHter-*; sti. *pitar-*, ř. *patēr*, lat. *pater*, gót. *fadar*

*māter: sti. *mātar-*, ř. *mātēr*, lat. *māter*, gót. *mōdar*, lit. *motė*, stsl. *mati*, *matere*

*bhrāter: sti. *bhrātar-*, ř. *phrātōr*, lat. *frāter*, gót. *brōfar*, lit. *brolis*, stsl. *bratъ*, *bratra*

* $\sqrt{b^h}er-$: sti. *bharati*, ř. *pherō*, lat. *ferō*, gót. *baíran*, stsl. *бъ rati*

**g^wiHwo-*: sti. *jīva*, ř. *bios*, lat. *vīvus*, gót. *qius*, lit. *gyvas*, stsl. *živъ*

**g^wowo-*: sti. *go-*, ř. *bous*, lat. *bōs*, sthn. *kuo*, lot. *guovs*, stsl. *govę do*

2.1 Hláskový zákon

Grimmův zákon:

2.3 Pohádka

Avis akvāsas ka

Avis, jasmin varnā na ā ast, dadarka akvams, tam, vāgham garum vaghantam, tam, bhāram magham, tam, manum āku bharantam. Avis akvabhjams ā vavakat: kard aghnutai mai vidanti manum akvams agentam.

Akvāsas ā vavakant: krudhi avai, kard aghnutai vividvant-svas: manus patis varnām avisāms karnauti svabhjam gharmam vastram avibhjams ka varnā na asti.

Tat kukruvants avis agram ā bhugat.

(August Schleicher¹)

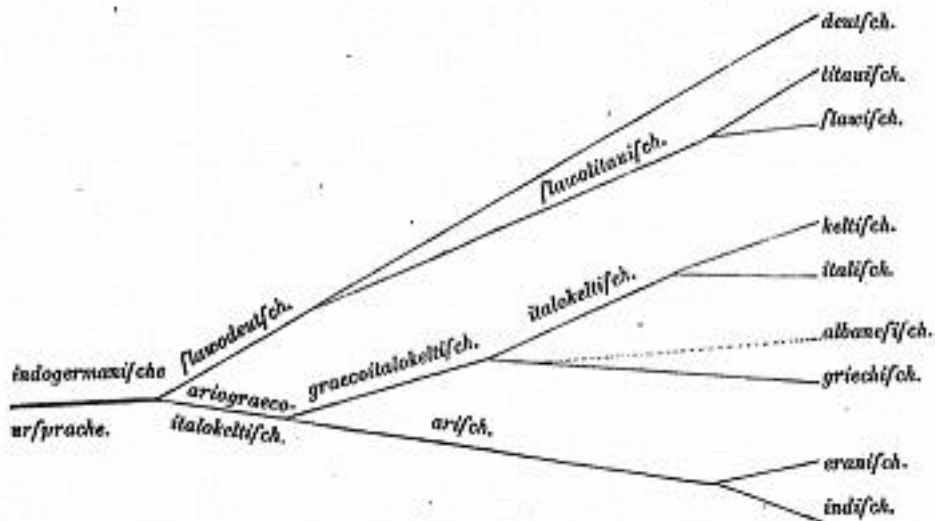
3.1 Stromová teorie²

dcery se odvětvují z matky

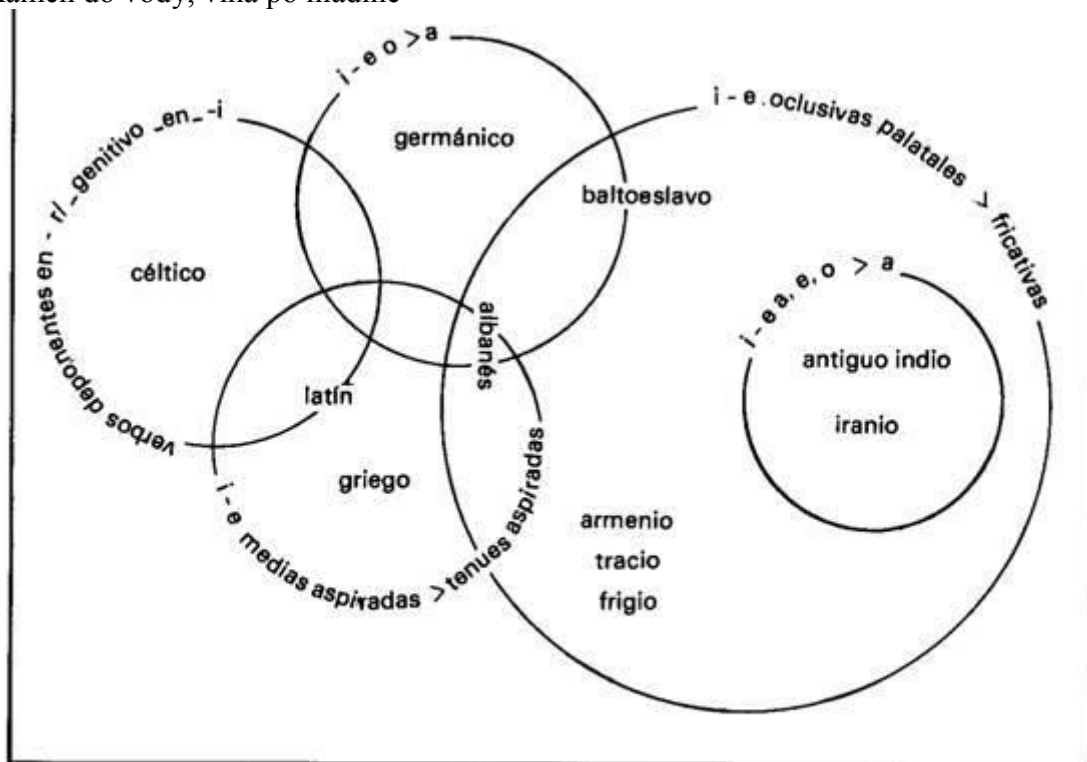
¹ Schleicher, A.: Eine fabel in indogermanischer Ursprache. *Beiträge zur vergleichenden Sprachforschung auf dem Gebiete der arischen, celtischen und slawischen Sprachen. Fünfter Band.* Berlin: Ferd. Dümmlers Verlagsbuchhandlung. Harrwitz und Gossmann, 1868. 206—208.

² Schleicher, A.: *Compendium der vergleichenden Grammatik der Indogermanischen Sprachen.* Weimar: Hermann Böhlau, 1871.

3.2 Vlnová teorie (Johannes Schmidt)³

kámen do vody, vlna po hladině

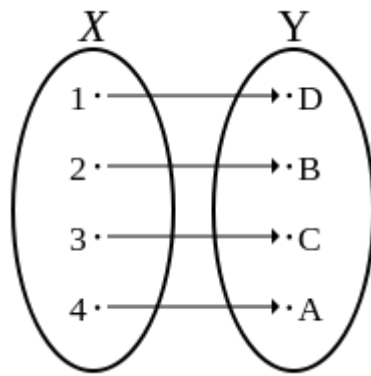

La teoría de las ondas (según J. Schrijnen)

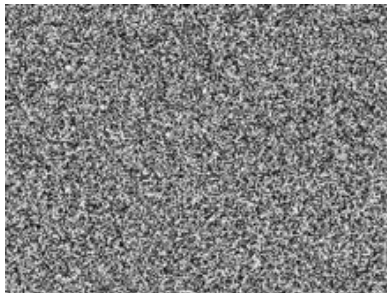
4 Limity rekonstrukcí

4.1 vzájemně jednoznačná zobrazení (bijekce)

³ Schmidt, J.: *Die Verwandtschaftsverhältnisse der indogermanischen Sprachen*. Weimar, H. Böhlau. 1872.

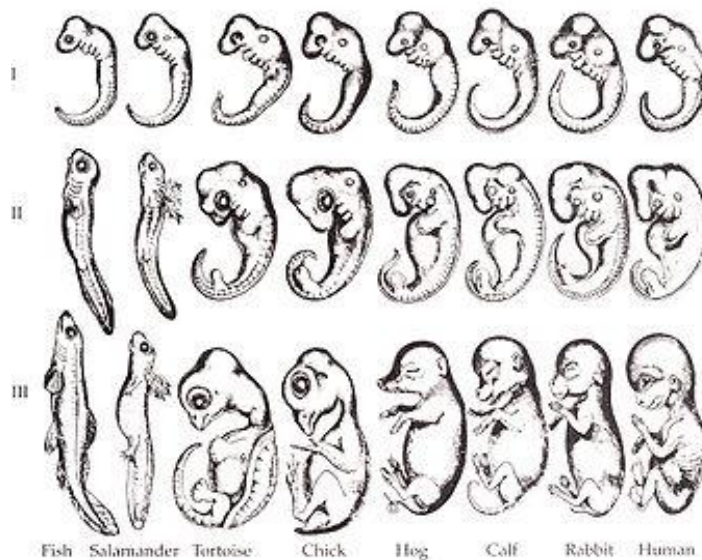

4.2 Šumový limit

5 Fylogeneze a ontogeneze?

Dědictví Ernsta Haeckela

6 Lamarck nebo Darwin?

Jean-Baptiste Pierre Antoine de Monet, Chevalier de Lamarck (1. srpna 1744 – 18. prosince 1829): organismy se mění v podstatě adaptací

Charles Robert Darwin (12. února 1809 – 19. dubna 1882): organismy se mění v zárodečné hmotě

7 Sociobiologická odpověď?

sociální život primátů
sociální život člověka
sociální funkce jazyka

Základní literatura:

Adámek, J.: *Kódování*. Praha: SNTL - Nakladatelství technické literatury, 1989.

Ashby, W. R.: *Kybernetika*. Praha: Orbis, 1961.

Erhart, A.: *Indoevropské jazyky : srovnávací fonologie a morfologie*. Praha: Academia, 1980.

Hjelmslev, L.: *O základech teorie jazyka*. Praha: Academia, 1972.

Hjelmslev, L.: *Jazyk*. Praha: Academia, 1971.

Ridley, M.: *Červená královna*. Praha: Portál, 2007.

de Saussure, F.: *Kurs obecné lingvistiky*. Praha: Academia, 2007

Szemerényi, O. J. L.: *Introduction to Indo-European linguistics*. Oxford : Clarendon, 1996.

Wilson, E. O.: *Sociobiology : the new synthesis*. Cambridge, Mass : Belknap Press of Harvard University Press, 2000.